

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

«04» 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА

галузь знань 0202 Мистецтво

спеціальність 5.02020201 Хореографія

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	2014 / 17
	
(підпис)	(прізвище, ініціали)
«	» 20 17 р.

Київ

2017 рік

Робоча програма «Українська музична література» для студентів галузі знань
0202 Мистецтво, спеціальності 5.02020201 Хореографія

Розробник: Рахманова Оксана Кахрамонівна, викладач циклової комісії музики
і хореографії Університетського коледжу Київського університету імені Бориса
Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії музики і
хореографії

Протокол від «29» серпня 2017 р. № 1

Голова циклової комісії музики і хореографії

_____ (Т.В. Романова)
(підпис)

© _____ 20__ рік

© _____ 20__ рік

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Грунтовні знання історії української музики, усвідомлення внеску українського музичного мистецтва у скарбницю світової музичної класики та сучасної музики – необхідна умова фахової діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Мета курсу – надати студентам необхідний обсяг знань, які формують у свідомості майбутніх учителів музичного мистецтва чітке уявлення про специфіку української музики, особливості її розвитку на тлі та у взаємодії з суспільно – історичними подіями, сформувати національну свідомість студентів.

Завдання курсу:

- сформувати у студентів цілісну систему знань про українську національну композиторську школу;
- дати поняття про життя та творчість видатних композиторів минулого і сучасності;
- збагатити слуховий досвід студентів шляхом прослуховування музичних творів;
- розвивати музичну пам'ять і художній смак, пробуджувати інтерес і любов до українського мистецтва.

Зміст курсу

Навчальна дисципліна «Українська музична література» ознайомлює з яскравими образами національної музики, демонструє засоби музичної виразності у творах українських композиторів, стилістичні риси творчості композиторів-класиків.

У студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні:

- здатність до аналізу та синтезу;
- здатність до організації і планування;
- засвоєння основ базових знань з професії;
- прийняття рішень;
- навички управління інформацією;
- взаємодія;
- етичні зобов'язання;
- здатність працювати в міждисциплінарній команді;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність до навчання;
- лідерські якості;
- бажання досягти успіху.

Фахові:

- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння мотивацією до здійснення професійної діяльності;
- здатність виділяти суспільно-історичні фактори, які визначили еволюцію українського музичного мистецтва на різних його етапах;
- демонструвати предметну та сучасну базу знань;
- володіння теоретичними основами музичного мистецтва, професійною термінологією;
- володіння інструментарієм, методами, прийомами і практичними навичками роботи у царині музичного мистецтва;
- застосування професійно-профільованих знань у музичній діяльності (за видами);
- здатність до творчості;
- здатність визначити головні історичні етапи становлення та розвитку української музики, її жанрово-стильові особливості.

Предметні:

- здатність слухати і аналізувати музику, сприймати як окремі її елементи, так і художній твір в цілому;
- спроможність до виконання музичних творів (інструментальних, вокальних);
- здатність визначати характерні особливості української пісні;
- орієнтування у нотному тексті музичного твору;
- здатність визначати стильові особливості творів;
- здатність виявляти зв'язок музики з іншими видами мистецтва, суспільно-історичними подіями, національними традиціями та побутом народу.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Галузь, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: 1,5 кредити Загальний обсяг дисципліни (години): 45	Шифр та назва галузі знань 0202"Мистецтво" Шифр та назва спеціальності 5.02020201 „Хореографія ” Освітньо-кваліфікаційний рівень „молодший спеціаліст”	Нормативна Рік підготовки: III Семестр: 6 Лекції - 14 годин Семінарські заняття – 8 годин Індивідуальні заняття – 6 годин Підсумковий модульний контроль – 2 години Самостійна робота - 15 годин Вид підсумкового контролю - залік - VI семестр

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви модулів і тем	Всього	Види занять розподіл годин					Форма контролю	
			Лек	Сем	Прак т	Інд	МКР		С/р
Семестр IV									
Модуль I. Українська музична культура до XIX ст.									
1.1.	Українська музична література Стародавнього світу і Середньовіччя.	6	2			2		2	Опитув.
1.2.	Музична культура України у XIV-XVIII ст.	6	2	2				2	Опитув.
1.3.	Формування національної композиторської школи.	6	2			2		2	Опитув.
1.4.	М. Лисенко – основоположник української національної композиторської школи.	6	2	2				2	Опитув.
1.5.	Тенденції розвитку музичної культури кінця XIX- поч. XX ст.	6	2	2				2	Опитув.
1.6.	Українська музична культура XX ст.	6	2			2		2	Опитув.
1.7.	Стильові течії у творчості українських композиторів кінця XX - початку XXI ст.	7	2	2				3	
		2					2		МКР
	Всього	45	14	8	0	6	2	15	Залік -

III. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНЬСЬКА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА»

Модуль I. Українська музична література XIX – XXI ст.

Лекція 1.1. Українська музична література Стародавнього світу і Середньовіччя

Історичні умови розвитку культури найдавніших часів. Музичне мистецтво первісного родоплемінного суспільства східних слов'ян. Музичне мистецтво східних слов'ян доби Київської Русі. Музика княжого двору. Центри навчання співу. Музичні інструменти.

Лекція 1.2. Музична культура XIV-XVII ст.

Професійна музика у братських школах та академіях. Острозька та Києво-Могилянська академії. Партесний спів. Найвідоміший український музикант XVII ст. – Микола Дилецький. «Граматыка мусикійська» М. Дилецького. Канти і псалми.

Творчість Д. Бортнянського, М. Березовського, А. Веделя – опери, симфонії, сонати, хорові концерти. Їх внесок у розвиток жанру хорового концерту.

Лекція 1.3. Формування національної композиторської школи

Взаємодія романтичних та реалістичних естетичних засад, опанування досвіду західноєвропейської та російської професійної музики. Творчість М. Калачевського («Українська симфонія»), П. Сокальського, М. Аркаса та ін.

С. Гулак-Артемівський – видатний оперний співак, драматург, композитор. Опера «Запорожець за Дунаєм» – перша українська лірико-комедійна опера.

Лекція 1.4. М. Лисенко – основоположник української національної композиторської школи

Оперна творчість композитора – жанрові різновиди опер, образи, стиль, музична мова. Історика-героїчна опера «Тарас Бульба», лірико-побутова – «Наталка Полтавка». Дитячі опери М. Лисенка. Народно-демократичний напрямок діяльності композитора.

Лекція 1.5. Тенденції розвитку музичної культури кінця ХІХ - поч. ХХ ст.

Активізація діяльності різних музичних гуртків, поширення хорового руху. Роль музично-драматичної школи ім. М. Лисенка у підготовці музичних кадрів. Зародження жанру робітничої пісні.

М. Леонтович – майстер хорового письма. Життєвий і творчий шлях. К. Стеценко – видатний композитор і музично-громадський діяч. Вокальна музика як основа творчості. Творчість Я. Степового, С. Людкевича.

Лекція 1.6. Українська музична культура ХХ ст.

Розвиток музичної освіти. Нова генерація українських композиторів та їх досягнення у різних жанрах музичної творчості (обробки народних пісень Л. Ревуцького, М. Вериківського, Г. Верьовки та ін.)

Музичне життя в період Другої світової війни. Масова пісня. Симфонічна спадщина Б. Лятошинського, А. Штогаренка. Пісенна творчість Г. Майбороди, І. Шамо. Музика до кінофільмів.

Лекція 1.7. Сильові течії у творчості українських композиторів кінця ХХ- початку ХХІ ст.

Пісенна лірика О.Білаша, А. Кос-Анатольського, І. Поклада. Неокласицизм. Авангардизм у творчості українських композиторів. Полістилістика (творчість В. Сільвестрова, Є. Станковича, М. Скорика).

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

1. Билинний епос за часів Київської Русі.
2. Церковний спів за часів Київської Русі.
3. Скоморохи – носії народного мистецтва.
4. Братські школи та академії як осередок музичної культури.
5. Партесний спів.салми
6. М. Дилецький – найвидатніший музикант XVII ст.
7. Жанр хорового концерту у творчості Д. Бортнянського, М. Березовського, А. Веделя.
8. Творчий портрет Д. Бортнянського.
9. Творчий портрет М. Березовського.
10. Творчий портрет А. Веделя.
11. Стильові ознаки творчості М. Лисенка.
12. Характеристика опери М. Лисенка „Тарас Бульба”.
13. Характеристика опери М. Лисенка «Наталка Полтавка».
14. Дитячі опери М. Лисенка.
15. Охарактеризувати оперу „Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського.
16. Тенденції розвитку музичної культури кінця XIX – початку XX ст.
17. Творчий портрет М. Леонтовича.
18. Стилльові течії у творчості українських композиторів кінця XX – початку XXI ст.
19. Творче угруповання „Київський авангард”
20. Авангардизм як напрямок музичного мистецтва XX ст.

Тест

1. Період становлення української масової пісні –
 - а) кінець XIX ст.
 - б) 60-ті роки XX ст.
 - в) 90-ті роки XX ст.
2. Пісенний жанр стає найвизначнішим у творчості...
 - а) О. Білаша
 - б) Л. Грабовського
 - в) А. Кос-Анатольського
3. Хто створив музику до кінофільму „Тіні забутих предків”?
 - а) Є. Станкович
 - б) М. Скорик
 - в) В. Сільвестров

4. Українські композитори-авангардисти:
 - а) Л. Грабовський
 - б) В. Сильвестров
 - в) М. Скорик
 - г) В. Губа
5. Симфонічний жанр найповніше представлений творчістю
 - а) І. Поклада
 - б) О. Білаша
 - в) Є. Станковича
6. Неокласичні тенденції –
 - а) антиакадемічність, символізм та ірраціоналізм
 - б) інтерес до музичних образів докласичної та класичної епох
7. Музику до пісні „Два кольори” створив...
 - а) П. Майборода
 - б) І. Шамо
 - в) О. Білаш
8. Музичну культуру ХХ ст. визначають:
 - а) постмодернізм
 - б) класицизм
 - в) неокласицизм
 - г) авангардизм
 - д) романтизм
9. Полістилістика – це...

IV. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль I. Українська музична література до XIX ст.

Семінарське заняття №1

1. Музична культура України XVIII ст.
2. Життя та творчість Г. Сковороди.
3. Музична характеристика «Симфонії невідомого автора».
4. Жанр хорового концерту.
5. Життя та творчість М. Березовського.
6. Життя та творчість Д. Бортнянського.
7. Життя та творчість А. Веделя.
Рекомендована література [2,3].

Семінарське заняття №2

1. Загальна характеристика життя та творчості М. Лисенка.
2. Фортепіанна музика М. Лисенка.
3. Загальна характеристика оперної спадщини М. Лисенка.
4. Дитячі опери М. Лисенка.
5. Вокально-хорова спадщина композитора.
6. Зміст та загальна характеристика опери «Тарас Бульба».
7. Зміст та загальна характеристика опери «Наталка Полтавка».
8. М. Лисенко як фольклорист та етнограф.
Рекомендована література [2,5].

Семінарське заняття №3

1. Тенденції розвитку музичної культури кінця XIX- поч. XX ст..
2. М. Леонтович – видатний майстер хорового письма.
3. Життя та творчість К. Стеценка.
4. Солоспіви К. Стеценка.
5. Життя та творчість Я. Степового.
6. Життя та творчість С. Людкевича.
Рекомендована література [1, 3, 6].

Семінарське заняття №4

1. Творче об'єднання «Київський авангард».
2. Творчий портрет В. Сильвестрова.
3. Життя та творчість М. Скорика. Характеристика стилю.

4. «Карпатський концерт» М. Скорика.
 5. Життя та творчість Є. Станковича.
 6. Симфонічна творчість Є. Станковича.
 7. Життя та творчість Лесі Дичко.
 8. Кантата «Чотири пори року» Лесі Дичко.
- Рекомендована література [4, 7].

VI. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНЬСЬКА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА»

Разом: 54 год. VI сем. : лекції – 14 год., семінарські – 8 год., індивідуальні – 6 год.,
самостійна робота – 24 год., ПК – 2 год.

Семестр	VI						
Модулі	Модуль 1						
Назва модуля	Українська музична культура XIX - XXI ст.						
К-сть балів за модуль	балів						
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій (14 балів)	Українська муз. літ. Стародавнього світу і Середньовіччя	Музична культура XIV - XVIII ст.	Формування нац. композиторської школи.	М. Лисенко основоположник укр. нац. композиторської школи.	Тенденції розвитку муз. культури кінця XIX - поч. XX с	Українська музична культура XX ст.	Стильові течії у творчості українських композиторів кінця XX – поч. XXI ст.
Теми семінарських (40 балів)		Музична культура XIV - XVIII ст.		М. Лисенко основоположник укр. нац. композиторської школи.	Тенденції розвитку муз. культури кінця XIX - поч. XX		Стильові течії у творчості українських композиторів кінця XX – поч. XXI ст.
С/р (35 б)	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види ПК(25б)	Модульна контрольна робота (25 балів)						
Підсумковий контроль	Залік . Всього 110 балів, коефіцієнт – 1,1						

VII. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА	ЗМІСТ ЗАВДАННЯ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Українська музична культура до XIX ст.	
1. Українська музична література Стародавнього світу і Середньовіччя.	Розкрити сутність поняття «пантеїзм» на прикладі язичництва слов'янських народів.
2. Музична культура XIV-XVIII ст.	Підготувати доповідь на тему: «М. Дилецький та його «Граматика мусикійська». Опрацювати біографію та творчість М. Березовського., Д. Бортнянського, А. Веделя
3. Формування національної композиторської школи.	Опрацювати біографію та творчість М. Калачевського та С. Гулака-Артемовського, зміст опери «Запорожець за Дунаєм»
4. М. Лисенко – основоположник української національної композиторської школи.	Опрацювати біографію М. Лисенка та зміст опер «Тарас Бульба», «Наталка Полтавка».
5. Тенденції розвитку музичної культури кінця XIX- поч. XX ст.	Опрацювати біографію та творчість К. Стеценка, М. Леонтовича.
6. Українська музична культура XX ст.	Опрацювати біографію та творчість Я. Степового, С. Людкевича, Л. Ревуцького, А. Штогаренка, Б. Лятошинського.
7. Сильові течії у творчості українських композиторів кінця XX - початку XXI ст.	Опрацювати біографію та творчість М. Скорики, Є. Станковича, Л. Дичко.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю III-IV семестри Таблиця 7.2

№ п/п	Вид діяльності	К-сть рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування лекційних занять	1	7	7
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	4
3.	Робота на семінарських заняттях	10	2	20
4.	Самостійна робота	5	7	35
5.	Написання реферату	15	1	15
6.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Всього без підсумкового контролю			110	
Підсумковий рейтинговий бал			100	
Коефіцієнт			1,1	

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий доступний рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови незалежного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- **Словесні:** лекція (традиційна, проблемна, лекція-діалог), пояснення, розповідь, бесіда.

- **Наочні:** спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- **Практичні:** вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії;

- створення ситуації пізнавальної новизни;

- створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

III. Методи поточного і підсумкового контролю знань:

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

1. **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

2. **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, вікторина, звіт, реферат.

3. **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;

- навчальні посібники;

- робоча навчальна програма;

- фонотека;

- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань, тестів для підсумкового контролю).

ХІ.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Студенти мають:

- опрацювати навчально-методичну, музикознавчу, довідкову літературу ;
- здійснювати музично-теоретичний, історико-стильовий, технічно-виконавський аналіз творів української класики;
- розуміти національні особливості української композиторської школи;
- розуміти та диференціювати ідейно-естетичних принципи побудови творів різних епох;
- здатними співвіднести біографічні факти і явища з художнім відображенням дійсності композитора;
- аналізувати поєднання композиторського та інтерпретаторського змісту музичного твору;
- розрізняти особливості засобів виразності українського мистецтва;
- здійснювати художньо-естетичної оцінки творів мистецтва;
- усвідомлювати місце українського професійного мистецтва у музичній та художній культурі свого часу.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- 1.Гарасим Я.І. Нариси до історії української фольклористики: Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 301 с.
2. Кияновська Л.О. Українська музична культура / Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв І-ІІ рівня акредитації. — К., 2002. — 160 с.
3. Лісецький С.Й. Історія української музики (від ХІХ до першої чверті ХХ століття): навч. посіб. для студ. вищ. муз. навч. закл. / С.Й. Лісецький; Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка.- К. : Київ., 2017. – 164 с.
4. Степаненко М.Б. Музично-історичні етюди: наукове видання – К.: «Гроно», 2012. – 160 с.

Додаткова:

1. Гордійчук М.М. Історія української музики в шести томах. – К., «Наукова думка», 1999.
2. Кияновська Л.О. Галицька музична культура ХІХ-ХХ ст.: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2007. – 424 с.
3. Корній Л. Історія української музики. Ч.1. – К.; Нью-Йорк, 1996. - 314 с.

4. Сильвестров В. Дочекатися музики. Лекції – бесіди. За матеріалами зустрічей, організованих С. Пілютиковим. – К.: ДУХ І ЛІТЕРАТУРА., 2011. – 376 с.

ХІІІ. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>